ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobce: **M. B. A.,** zastoupeného Mgr. Pavlem Čižinským, advokátem se sídlem Praha 2, Ječná 7/548, proti žalovanému: **Policie ČR, Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje,** Odbor cizinecké policie, se sídlem Ústí nad Labem, Masarykova 27, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 11. 2015, č. j. KRPU-196605-41/ČJ-2015-040022-ZZ-SV o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 16. 12. 2015, č. j. 75 A 35/2015 – 27,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

Žalovaná dne 11. 9. 2015, pod č. j. KRPU-196605-15/ČJ-20015-040022-ZZ-SV, rozhodla podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky, o zajištění žalobce na dobu 60 dní za účelem jeho správního vyhoštění. Poté rozhodnutím ze dne 3. 11. 2015, č. j. KRPU-196605-41/ČJ-20015-040022-ZZ-SV, tuto dobu prodloužila o 90 dnů podle § 124 odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Žalobce rozhodnutí o prodloužení doby zajištění napadl žalobou, domáhal se zrušení tohoto rozhodnutí.

Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 16. 12. 2015, č. j. 75 A 35/2015 – 27 žalobu zamítl. Vycházel z toho, že smyslem řízení o zajištění cizince není konečně posouzení otázky, zda má být tomuto cizinci uloženo správní vyhoštění, ale pouze vytvoření podmínek pro to, aby tento hlavní účel mohl být realizován a nebyl předem zmařen tím, že se cizinec bude skrývat či jinak se realizaci případného správního vyhoštění z území České republiky vyhýbat. Překážkami správního vyhoštění má správní orgán povinnost se zabývat jen tehdy, jsou-li mu tyto překážky v době rozhodování známy, anebo pokud by před rozhodnutím o zajištění cizince vyšly najevo. Zásadní roli přitom hraje závazné stanovisko ministerstva vnitra, zda je vycestování cizince možné podle § 120a zákona o pobytu cizinců.

Krajský soud se poté neztotožnil s námitkou, že závazné stanovisko ministerstva vnitra nereflektuje konkrétní okolnosti případu. Vyložil, že toto kladné stanovisko se týká přímo žalobce a ten netvrdí, že by na území Iráku od vydání závazného stanoviska došlo ke změně situace, taková skutečnost nevyplývá ani ze správního spisu. Měl tedy za to, že závazné stanovisko je stále aktuální.

Při posouzení, zda realizace správního vyhoštění byla fakticky možná, vycházel krajský soud ze spisu. Z něj vyplynulo, že jedním z nezbytných kroků k vystavení náhradního cestovního dokladu je schůzka žalobce a konzula Zastupitelského úřadu Iráku, která se dosud nekonala mj. pro infekční nemoc žalobce. Dále zjistil, že žalovaný průběžně vyhodnocuje, zda důvody zajištění trvají. Krajský soud je názoru, že situace spočívající ve velkém počtu žádostí o konzulární schůzky stejně jako onemocnění objektivně znemožňují naplnit účel zajištění v původně stanovené lhůtě 60 dnů, celkově to však neznamená nemožnost realizace správního vyhoštění do Iráku nebo nemožnost pokračovat v zajištění žalobce.

Krajský soud vzal taktéž v úvahu, že žalobce nelegálně vstoupil na území České republiky a poté tu nelegálně pobýval, jeho deklarovaným cílem je dostat se do Finska, na území České republiky nemá žádné vazby ani finanční prostředky a nechce zde požádat o azyl. To vše podle soudu svědčí o tom, že nebezpečí útěku a tím maření uloženého správního vyhoštění je u žalobce dáno.

Krajský soud uvedl, že neprovedl dokazování statistikami Ředitelství služby cizinecké policie o realizaci správního vyhoštění za období od 1. 1. 2015 do 30. 9. 2015, neboť jejich obsah by na rozhodnutí soudu již nic nezměnil. Soud k tomu obecně konstatoval, že irácké orgány s českými spolupracují, úroveň vzájemné spolupráce se zvyšuje, je zde tedy předpoklad realizace správního vyhoštění.

II. Kasační stížnost

Žalobce (dále též *„stěžovatel“*) podal proti rozsudku kasační stížnost, v níž uplatnil důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní.

Stěžovatel namítl, že krajský soud nesprávně posoudil absenci reálného předpokladu výkonu vyhoštění ve lhůtě, kterou žalovaný stanovil napadeným rozhodnutím.

Neexistenci překážek vyhoštění dovozoval pouze ze závazného stanoviska ministerstva vnitra podle § 179 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců. Tyto překážky však mohou být taktéž organizační a administrativní povahy. Stěžovatel připomněl, že v žalobě argumentoval právě tím, že komunikace mezi policií a iráckými orgány téměř neprobíhá, a že s přihlédnutím ke statistikám nelze reálně očekávat, že by se administrativní kroky nezbytné k realizaci jeho vyhoštění mohly stihnout ve lhůtě, o kterou bylo zajištění prodlouženo.

Soud podle stěžovatele taktéž ignoroval samotnou administrativní obtížnost realizace vyhoštění. Poukázal na to, že řada státu nefunguje efektivně v souladu se svými vlastními zákony a navracení vlastních občanů se tak nedaří. Nelze proto přijmout jednoduchý závěr, že pokud zastupitelský úřad deklaruje připravenost spolupráce, je zde reálný předpoklad, že vyhoštění proběhne. Pokud se v jiných případech pro nespolupráci irácké strany vyhoštění nezdařilo a stěžovatel k tomuto argumentu předložil odpovídající statistiku, není důvod se domnívat, že zrovna jeho případ bude odlišný.

Stěžovatel dále namítl, že většina případů správních vyhoštění z důvodu nelegálního vstupu či pobytu na území není řešena zajištěním podle § 124 zákona o pobytu cizinců, nýbrž tak, že řízení o správním vyhoštění probíhá, přičemž účastník řízení je na svobodě. Soud podle stěžovatele taktéž nesprávně dovodil, že nebezpečí útěku stěžovatele lze odůvodnit absencí vazeb k území České republiky. Shrnul, že i kdyby obava žalovaného z maření výkonu vyhoštění byla z počátku opodstatněná, nelze automaticky předpokládat, že stejná situace přetrvává i po několika měsících trvání zajištění.

Stěžovatel dodal, že dne 2. 2. 2016 pod č. j. KRPU-196605-60/ČJ-2015-040022-ZZ-SV žalovaný prodloužil zajištění o dalších 30 dnů, tj. na zákonné maximum 180 dnů. V tomto rozhodnutí o prodloužení zajištění žalovaný uvedl jako nové skutečnosti pouze to, že dne 8. 12. 2015 proběhl konzulární pohovor, a že v období od 1. 8. 2015 do 1. 2. 2016 proběhlo celkem 28 vyhoštění do Iráku. Stěžovatel uvedl, že v 26 případech šlo o dobrovolné návraty a pouze ve 2 případech šlo o nucené návraty.

Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

Podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky platí, že policie je oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jemuž bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie zákaz vstupu platný pro území členských států Evropské unie a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud je nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, zejména tím, že v řízení uvedl nepravdivé údaje o totožnosti, místě pobytu, odmítl tyto údaje uvést anebo vyjádřil úmysl území neopustit nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání.

Podle § 124 odst. 3 zákona o pobytu cizinců policie v rozhodnutí o zajištění stanoví dobu trvání zajištění s přihlédnutím k předpokládané složitosti přípravy výkonu správního vyhoštění. Je-li to nezbytné k pokračování přípravy výkonu správního vyhoštění, je policie oprávněna dobu trvání zajištění prodloužit, a to i opakovaně.

Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010 - 150 (publ. pod č. 2524/2012 Sb. NSS), dále uvedl, že *„I. Správní orgán má povinnost zabývat se v řízení o zajištění cizince podle § 124, § 124b nebo § 129 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, možnými překážkami správního vyhoštění, vycestování nebo předání tohoto cizince podle mezinárodní smlouvy v případech, kdy jsou mu tyto překážky v době rozhodování o zajištění známy nebo v řízení vyšly najevo. V takové situaci je povinen možné překážky před rozhodnutím o zajištění cizince předběžně posoudit a učinit si úsudek o tom, zda je správní vyhoštění, vycestování nebo předání cizince alespoň potenciálně možné.*

II. O zajištění cizince nelze rozhodnout, pokud zákonný účel omezení osobní svobody cizince nebude pravděpodobně možné uskutečnit. Správní orgán je naopak povinen v takovém případě cizince neprodleně propustit na svobodu.“

Nejvyšší správní soud má za to, že výše uvedené formální předpoklady pro zajištění resp. pro prodloužení doby zajištění podle zákona o pobytu cizinců byly u stěžovatele naplněny. Ze správního spisu vyplývá, že žalovaný uložil stěžovateli správní vyhoštění rozhodnutím z 12. 9.2015, č. j. KRPU-196605-29/ČJ-2015-040022-ZZ-SV. Neshledal u něj přitom žádné objektivní vazby k území České republiky (např. přítomnost rodiny, existence jiných osobních vazeb). Má-li být Finsko cílovou zemí stěžovatele, je zřejmé, že území České republiky pro něj bylo jen tranzitní destinací, na jejímž území se doposud zdržoval jen krátce (dle vyjádření v protokolu z 11. 9. 2015 to byl jeden necelý den) a svým jednáním dával najevo, že se na zdejším území déle zdržovat nehodlá. Neexistuje tedy žádný vážný důvod domnívat se, že stěžovatel po propuštění ze zajištění sám a dobrovolně setrvá na území České republiky, aby mohl žalovaný vykonat správní vyhoštění. Naopak je zde reálný předpoklad, že se bude v rozporu s uloženým správním vyhoštění nadále pohybovat na území členských států Evropské unie. Nejvyšší správní soud se proto zcela ztotožnil s úvahami žalovaného i krajského soudu a dospěl k závěru, že u stěžovatele existuje nebezpečí maření výkonu rozhodnutí o správním vyhoštění. Je přitom názoru, že okolností svědčící pro nebezpečí maření nebo ztěžování výkonu rozhodnutí o správním vyhoštění cizince byly posuzovány výhradně individuálně a s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem.

Žalovaný v napadeném rozhodnutí vycházel ze závazného stanoviska ministerstva vnitra z 11. 9. 2015 o možnosti vycestování stěžovatele. Kromě toho také hodnotil, že stěžovatel má rodinné zázemí v Irácké republice, oproti tomu v České republice rodinné, kulturní ani ekonomické vazby nemá. Na základě těchto skutečností tedy konstatoval, že vycestování stěžovatele zpět do Iráku je možné, neboť mu nehrozí vážná újma ve smyslu § 120a ve spojení s ustanovením § 179 odst. 2 zákona o pobytu cizinců. Stěžovatel ostatně závěry stanoviska v žalobě nijak nerozporoval a nečiní to ani v kasační stížnosti. Z tohoto hlediska proto výkonu správního vyhoštění stěžovatele v době rozhodování nepochybně nic nebránilo.

Stěžovatel poukazuje na statistiku, podle níž je jen malé množství vyhoštění do Iráku, která se podařilo českým státním orgánům realizovat v průběhu roku 2015 a v počátku roku 2016.

Otázkou realizace správního vyhoštění v situaci, kdy zde existují administrativní obtíže v samotném procesu správního vyhoštění, se Nejvyšší správní soud ve skutkově obdobných věcech zabýval opakovaně např. ve věcech, které vedl pod sp. zn. 3 Azs 282/2015, nebo sp. zn. 4 Azs 250/2015.

Nejvyšší správní soud tedy k této otázce zaujal postoj, který je již setrvalý, a obdobné argumenty jiných stěžovatelů neshledal důvodnými. Obecně tedy platí, že nelze připustit, pokud je vyhošťování cizinců do určité země původu často neúspěšné, aby české státní orgány na toto vyhošťování fakticky zcela rezignovaly ve vztahu k dalším cizincům pocházejícím z této země, a že by z tohoto důvodu měly rezignovat právě na ty kroky, které mají realizaci vyhoštění cizince umožnit a mezi něž zajištění cizinců patří.

Nejvyšší správní soud považuje za nezbytné zdůraznit, že zdržení realizace stěžovatelova správního vyhoštění nepadalo na vrub pasivitě žalovaného, ale několika souběžně působícím skutečnostem. Především stěžovatel cestoval přes české státní území, nemaje cestovní doklady, a zastupitelské orgány jeho země původu byly pomalé při jeho ztotožňování a vyhotovování náhradních cestovních dokladů. To je ovšem zdržení, které žalovaný neměl jak ovlivnit za situace, kdy sám učinil, co bylo potřeba. Žalovaný pravidelně spolupracuje s iráckým konzulátem, který se nachází na území České republiky, a nebylo nijak vyloučeno, že stěžovatel obdrží od zastupitelských orgánů své země původu náhradní cestovní doklady kdykoli, třeba i velmi krátkou dobu poté, co bylo jeho zajištění prodlouženo napadeným rozhodnutím. Pominout nelze ani to, že i schůzka s iráckým konzulem byla zmařena infekční nemocí stěžovatele. Je naopak třeba ocenit, že žalovaný se při svém postup snažil o minimální zásah do stěžovatelovy osobní svobody, když prodlužoval dobu zajištění pouze postupně (doposud celkem 3x) s tím, jak se prodlužovalo čekání na nezbytnou aktivitu ze strany iráckých zastupitelských orgánů.

Lze tedy shrnout, že žalovaný nebyl při realizaci stěžovatelova správního vyhoštění pasivní. Zdržení při jeho realizaci bylo způsobeno pasivitou orgánů jeho země původu v kombinaci s tím, že sám stěžovatel cestoval bez cestovních dokladů. Tyto skutečnosti ovšem nelze klást k tíži správnímu orgánu a v dané situaci nezakládaly nezákonnost rozhodnutí o prodloužení doby zajištění. Stěžovatel ostatně neklade žalovanému za vinu, že by svévolně proces správního vyhoštění zdržoval, nijak neupřesňuje, jaké konkrétní postupy žalovaný opomněl. Nelze proto k činnosti žalovaného v situaci, kdy tu jsou podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců dány formální předpoklady k zajištění cizince, apriorně zaujmout postoj jako k neefektivní, pro niž by mělo být správní vyhoštění neúčelné od samého počátku.

Nejvyšší správní soud se proto zcela ztotožnil s krajským soudem i s žalovaným v tom, že v době vydání napadeného rozhodnutí ze dne 3. 11. 2015 neexistovaly překážky, které by fakticky znemožnily realizaci správního vyhoštění stěžovatele.

Z uvedených důvodů neshledal žádnou z námitek důvodnou, napadený rozsudek krajského soudu považuje za zákonný. Kasační stížnost proto dle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

IV. Náklady řízení

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle ustanovení § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití ustanovení § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné (srov. § 53 odst. 3 s. ř. s.)

V Brně dne 4. května 2016

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu